

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Crèdits	1,88 de presencials (47 hores) 4,12 de no presencials (103 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S, GEDS (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Femenias Andreu maria.femenias@uib.es	20:00	21:00	Dilluns	01/02/2017	19/07/2017	B-003

Contextualització

PROFESSORAT:

Maria Femenias Andreu és Doctora en Ciències de l'Educació, ha realitzat els estudis de Psicopedagogia i un Màster en Serveis i Programes d'Integració Social de Persones amb Discapacitat. Des del 2000 és professora associada del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació i també és educadora de massatge infantil, per l'Associació Internacional de Massatge Infantil.

La seva experiència professional, dins el Servei d'Atenció a la Diversitat de 0 a 3 anys de l'Ajuntament de Palma, s'ha centrat especialment en l'assistència tècnica pel suport psicopedagògic dels infants amb necessitats educatives especials de les escoles d'Educació Infantil del Registre Municipal de Palma.

És autora de la tesi doctoral: "El masaje infantil aplicado a la escuela: Nuevas estrategias para la mejora de la calidad afectiva y emocional en Atención Temprana".

ASSIGNATURA:

El coneixement de la realitat que conforma el món de les persones amb discapacitat és una eina imprescindible per a poder treballar amb aquest col·lectiu. Per aquest motiu, aquesta assignatura realitza un acostament al món de les persones amb discapacitat des de les diferents vessants (social, educativa, laboral, afectiva, entre altres), seguint el seu procés evolutiu.

D'aquesta manera, l'assignatura s'estructura en tres grans apartats: a) un primer apartat que pretén fer una conceptualització sobre la discapacitat, alhora que exposar les bases actuals d'intervenció social per a les persones amb discapacitat, b) un segon apartat que aborda la integració social i laboral, exposant temes de transició a l'edat adulta i vida activa com el procés d'integració laboral, l'habitatge i la vida autònoma, les relacions interpersonals i la sexualitat i l'oci i el temps lliure, i c) un tercer apartat que aborda la perspectiva

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

familiar de la discapacitat, exposant temes com la problemàtica en la família de la persona amb discapacitat, programes i estratègies d'intervenció.

Requisits

Competències

L'assignatura "Programes d'Intervenció socioeducativa en persones amb discapacitat" té com a principals objectius: a) Conèixer el món de les persones amb discapacitat des de totes les seves vessants: social, educativa, laboral, afectiva, etc, i fer-ne una anàlisi, b) Reflexionar sobre les pròpies actituds i les actituds socials envers les persones amb discapacitat, c) Reflexionar i conèixer les possibilitats d'intervenció socioeducativa de l'educador social dins el món de la discapacitat i d) Esbrinar, analitzar, modificar, alguns programes d'intervenció. Aquests objectius estan relacionats amb les següents competències que formen part del pla d'estudis de la titulació de Grau en Educació Social.

Específiques

- * 1. Conèixer les polítiques de benestar social i la legislació que sostenen els processos d'intervenció socioeducativa..
- * 9. Utilitzar tècniques concretes d'intervenció socioeducativa i comunitària (dinàmica de grup, motivació, negociació, assertivitat, etc.).
- * 10. Dissenyar, produir, utilitzar i avaluar mitjans i recursos per a la intervenció socioeducativa..

Genèriques

- * Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi..

Transversals

- * 8. Tenir capacitat empàtica, respectuosa, solidària i de confiança cap als subjectes i les institucions..
- * 15. Tenir compromís ètic amb les persones, les institucions i la pràctica professional..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura s'estructura en tres grans apartats: a) un primer apartat que pretén fer una conceptualització sobre la discapacitat, alhora que exposar les bases actuals d'intervenció social per a les persones amb discapacitat, b) un segon apartat que aborda la integració social i laboral, exposant temes de transició a l'edat adulta i vida activa com el procés d'integració laboral, l'habitatge i la vida autònoma, les relacions interpersonals i la sexualitat i

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

l'oci i temps lliure, i c) un tercer apartat que aborda la perspectiva familiar de la discapacitat, exposant temes com la problemàtica en la família de la persona amb discapacitat, programes i estratègies d'intervenció.

Continguts temàtics

Tema 1.. La persona amb discapacitat

Aquest primer tema defineix què significa ser una persona amb discapacitat, què implica en l'actualitat i què ha implicat durant molt de temps, i establir una conceptualització en relació a la discapacitat.

Aquest darrer punt es farà exposant el nou plantejament de la Discapacitat segons la OMS, mitjançant la nova Classificació Internacional del Funcionament, la Discapacitat i la Salut (CIF). S'aprofitarà per fer una comparativa amb la classificació anterior, per tal d'analitzar les diferències i aportacions de la CIF, així com l'evolució històrica dels models en què es fonamenta la discapacitat. També s'introduirà el concepte de DIVERSITAT FUNCIONAL i es parlarà del Foro de Vida Independent.

Tema 2.. Bases actuals d'intervenció social

Al llarg de la història, la societat ha tengut diferents maneres de tractar als seus membres amb discapacitat. Aquest tema realitzarà un recordatori de com ha evolucionat de la marginació cap a la integració, i quins principis han permès arribar a la situació actual. També es revisarà la integració educativa i es parlarà de conceptes importants com el d'Educació Especial, Necessitats Educatives Especials. També es farà una revisió de les diferents modalitats educatives que es poden donar dins el marc d'una escola comprensiva, de l'escola oberta a tots. Finalment, es parlarà de Política social i les principals lleis que regeixen les bases d'intervenció amb les persones amb discapacitat.

Tema 3.. El procés d'integració laboral

Aquest tema aborda la rellevància del treball en el procés d'integració social de les persones amb discapacitat. Per aquest motiu, aquest tema engloba aspectes tan importants com els programes de transició a la vida adulta, les diferents perspectives d'integració (treball amb suport, centres especials d'ocupació i centres ocupacionals) i els programes d'inserció laboral.

Tema 4.. L'habitatge i la vida autònoma

La conquesta de l'autonomia i la vida independent és un dels aspectes més importants per parlar de transició a l'edat adulta i la vida activa. Dins aquest tema exposarem els programes de vida independent i també les diferents possibilitats d'habitatge per a les persones amb discapacitat. També es parlarà dels programes de tutela i adopció.

Tema 5.. Les relacions interpersonals i la sexualitat

Les relacions interpersonals i la sexualitat constitueixen un altre dels blocs importants dins el procés de plena integració social de les persones amb discapacitat. El tema de la sexualitat és objecte encara de molts de prejudicis. Aquest tema s'enfrontarà amb aquesta dinàmica, plantejant la necessitat de les persones amb discapacitat de poder gaudir de la seva sexualitat i de bones relacions socials i afectives.

Tema 6.. Oci i temps lliure

L'oci i el temps lliure és un dels aspectes més importants de qualsevol persona. Per aquest motiu, també és rellevant abordar aquest tema pel que fa a les persones amb discapacitat, a les quals majoritàriament, no les deixen triar lliurement com poden invertir el seu temps lliure. Parlarem d'educar per a l'elecció i per a la participació. També es parlarà d'esport i turisme per a persones amb discapacitat.

Tema 7.. Prevenció de les discapacitats

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Es parlarà de la prevenció de les discapacitats de tipus mèdic i de tipus ambiental, i també de l'educació i promoció de la prevenció de les deficiències.

Tema 8.. Problemàtica en la família de la persona amb discapacitat

Aquest tema tracta aspectes com la comunicació del diagnòstic, el control de les reaccions emocionals, fases per les que passen les famílies, principals problemes familiars que van sorgint al llarg de la vida de la persona amb discapacitat en els diferents contextos que li són propis, principals necessitats, entre altres.

Tema 9.. La informació i la intervenció amb la família: programes i estratègies.

Finalitzarem l'assignatura abordant la perspectiva familiar de la discapacitat, exposant diferents programes d'intervenció i estratègies a treballar amb les famílies.

Metodologia docent

Dins aquest apartat es descriuen la metodologia i les activitats a desenvolupar, tant de forma presencial com a no presencial, que ajuden a adquirir les competències de l'assignatura.

Volum de treball

A continuació, es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i no presencial planificat en relació a les hores i els crèdits.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició del contingut	Grup gran (G)	Comptant sempre amb la participació activa de l'alumnat, es tractaran els diferents continguts de l'assignatura. La metodologia emprada serà, bàsicament, exposició teòrico-pràctica dels diferents temes, amb el suport audiovisual necessari per a la seva comprensió, així com material divers (articles, estudis de casos, etc.) per tal de treballar l'anàlisi, reflexió i debat.	25
Classes pràctiques	Sessions pràctiques	Grup mitjà (M)	La metodologia emprada consistirà en l'anàlisi de casos pràctics, comentari d'articles relacionats amb l'assignatura, visualització i posterior debat de material audiovisual, etc.	16
Avaluació	Avaluació activitat grupal	Grup gran (G)	Les quatre darreres sessions de classe es destinaran a l'exposició a classe dels treballs realitzats en grup.	4
Avaluació	Prova d'avaluació dels continguts de l'assignatura	Grup gran (G)	En juny, així com a la convocatòria extraordinària de juliol, es realitzarà una prova escrita de dues hores de durada, en la qual s'avaluaran els coneixements i competències adquirides corresponents als diferents temes de l'assignatura.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi i reflexió sobre els continguts	L'alumne, de forma autònoma, analitzarà i aprofundirà sobre els continguts de l'assignatura per tal d'adquirir les competències establertes.	83
Estudi i treball autònom en grup	Desenvolupament d'un estudi o programa d'intervenció	En grups de màxim 5 persones, els alumnes desenvoluparan un programa d'intervenció o un estudi interessant relacionat amb el contingut de l'assignatura.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'un conjunt de procediments d'avaluació. A la taula que es descriu a continuació es detalla per a cada procediment d'avaluació si és o no recuperable, els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

Per a aprovar l'assignatura s'hauran d'haver aprofitat totes les activitats plantejades. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques de l'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final i, en alguns casos, podria arribar a ser motiu de desqualificació. Per altra banda, una actitud positiva, d'interès i participació constant durant les classes i tutories, també podrà ser considerada a l'hora de posar la nota final.

Per acabar, es vol posar de manifest que el plagi d'una part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació. L'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a

Exposició del contingut

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Comptant sempre amb la participació activa de l'alumnat, es tractaran els diferents continguts de l'assignatura. La metodologia emprada serà, bàsicament, exposició teòrico-pràctica dels diferents temes, amb el suport audiovisual necessari per a la seva comprensió, així com material divers (articles, estudis de casos, etc.) per tal de treballar l'anàlisi, reflexió i debat.
Criteris d'avaluació	Control aleatori de presencialitat

Percentatge de la qualificació final: 5%

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Sessions pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La metodologia emprada consistirà en l'anàlisi de casos pràctics, comentari d'articles relacionats amb l'assignatura, visualització i posterior debat de material audiovisual, etc.
Críteris d'avaluació	Control aleatori de presencialitat Participació a les activitats plantejades

Percentatge de la qualificació final: 15%

Avaluació activitat grupal

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Les quatre darreres sessions de classe es destinaran a l'exposició a classe dels treballs realitzats en grup.
Críteris d'avaluació	Claretat i coherència tant als continguts del treball com a l'exposició d'aquest. Relació de la teoria amb la pràctica Originalitat de les activitats proposades

Percentatge de la qualificació final: 30%

Prova d'avaluació dels continguts de l'assignatura

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	En juny, així com a la convocatòria extraordinària de juliol, es realitzarà una prova escrita de dues hores de durada, en la qual s'avaluaran els coneixements i competències adquirides corresponents als diferents temes de l'assignatura.
Críteris d'avaluació	Assimiliació dels continguts Aprofundiment sobre els temes Anàlisi i reflexió Claretat i coherència Relació de la teoria i la pràctica

Percentatge de la qualificació final: 50%

Anàlisi i reflexió sobre els continguts

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	L'alumne, de forma autònoma, analitzarà i aprofundirà sobre els continguts de l'assignatura per tal d'adquirir les competències establertes.
Críteris d'avaluació	Participació a les tutories.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Resolució de pràctiques proposades per la professora

Percentatge de la qualificació final: 0%

Desenvolupament d'un estudi o programa d'intervenció

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	En grups de màxim 5 persones, els alumnes desenvoluparan un programa d'intervenció o un estudi interessant relacionat amb el contingut de l'assignatura.
Criteria d'avaluació	Claretat i coherència Relació de la teoria amb la pràctica Originalitat de les activitats proposades

Percentatge de la qualificació final: 0%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es descriuen uns recursos bibliogràfics orientatius que poden ser d'utilitat a l'alumne per a completar i ampliar els continguts treballats a l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- Ajuntament de Barcelona (2013). Avaluació de l'impacte social del Servei d'Assistent Personal de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. Online: <http://w110.bcn.cat/ObservatoriSocialBarcelona/Continguts/Avaluaci%C3%B3%20impacte%20social%20Servei%20Assistent%20Personal.pdf>
- Allué, M. (2003). *DisCapacitados: la reivindicación de la igualdad en la diferencia*. Barcelona: Bellaterra.
- Barton, L. (1999). *Discapacidad y sociedad*. Madrid: Morata.
- Castillo, T. (2014). "La persona protagonista de la seva vida independent. Un model d'escolta de professionals i família". En: *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, núm. 58.
- Castillo, T. (2013). *Avanzar en mi INdependencia. El derecho a la autonomía personal*. Torrelavega: AMICA.
- Centeno, A. (2014). "Simbolismes i aliances per a una revolta dels cossos". En: *Educació Social. Revista d'intervenció socioeducativa*, núm. 58.
- Colectivo Ioé (2012). *Discapacidades e inclusión social*. Colección Estudios Sociales, 33. Barcelona: Obra Social "la Caixa".
- Espinàs, J. M. (2012). "Inferior no, només diferent". En: *El Periódico de Cataluña*. Publicat el 16 de maig del 2012. Document on line: <http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/opinio/inferior-nomes-diferent-1791761>
- Ferrante, C. (2008). "Cuerpo, discapacidad y posición social: una aproximación indicativa al habitus de la discapacidad en Argentina". En: *Revista Intersticio*, Vol., 2, núm. 1. On line: <http://www.intersticios.es/article/view/2352/1898>
- Ferrante, C.; Ferreira, M. A. V. (2007). "Cuerpo y habitus: el marco estructural de la experiencia de la discapacidad". En: *Revista Argentina de Sociología*. On line: http://www.um.es/discatif/PROYECTO_DISCATIF/Documentos/Ferrante_Ferreira.pdf
- Ferrante, C.; Ferreira, M. A. V. (2008). "Cuerpo, discapacidad y trayectorias sociales: dos estudios de caso comparados". En: *Revista de Antropología Experimental* 8; p. 403-428. On line: <http://www.ujaen.es/huesped/rae/articulos2008/29ferrante08.pdf>
- Ferrante, C.; Ferreira, M. A. V. (2010): "El habitus de la discapacidad: la experiencia corporal de la dominación en un contexto económico periférico". En: Ferreira, M. A. V. (coord.). *Por una sociología de*

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

la discapacidad, monográfico de la revista Política y Sociedad 47 (1); p. 810465. Online: http://www.um.es/discatif/documentos/PyS/6_Ferrante_Ferreira.pdf

Ferreira, M. A.; Toboso-Martín, M. (2013). "La experiencia subjetiva de la discapacidad: Narrativas sobre el desahucio corporal y emocional". On line: <http://digital.csic.es/handle/10261/84008>

Ferreira, M. A. (2010). "De la minusvalía a la diversidad funcional: un nuevo marco teórico-metodológico". En: Política y Sociedad, 47(1), 45-65.

García-Alonso, J.; Vidal (coord.) (2003). El movimiento de vida independiente. Experiencias Internacionales. Madrid. Fundación Luís Vives. <http://www.independentliving.org/docs6/alonso2003.pdf>

Guzman, F. (2012). "Evolución de la atención dirigida a las personas en situación de dependencia". En: Pié, A. Deconstruyendo la dependencia. Propuestas para una vida independiente. (p. 89-110). Barcelona: Editorial UOC.

Martínez-Rivera, Ó. (2014). "El profesional ante la diversidad funcional". En: Riberas, G.; Rosa, G. [coord.] Inteligencia profesional: ética, emociones y técnica en la acción socioeducativa. Editorial Claret.

Martínez-Rivera, Ó; Planella, J. (2010). Alterando la discapacidad. Manifiesto a favor de las personas. Barcelona: Editorial UOC.

OMS (2011). Informe mundial la discapacidad. On line: http://cdrwww.who.int/disabilities/world_report/2011/summary_es.pdf

ONU (1948). Declaración Universal de los Derechos Humanos. On line: <http://www.un.org/es/documents/udhr/>

Palacios, A.; Romañach, J. (2006). El modelo de la diversidad: la bioética y los derechos humanos como herramientas para alcanzar la plena dignidad en la diversidad funcional. Diversitas Ediciones. On line: <http://earchivo.uc3m.es/bitstream/handle/10016/9899/diversidad.pdf?sequence=1>

Palacios, A.; Romañach, J. (2008). "El modelo de diversidad: una nueva visión de la bioética desde la perspectiva de las personas con diversidad funcional (discapacidad)". En: Intersticios, 2(2), 37-47.

Pié, A. (2010). De la reinventió de la discapacitat o de l'articulació de nous tipus de trànsit social. La pedagogia i les seves formes sostenibles. Tesis doctoral presentada en la Universitat de Barcelona (UB). On line: http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/2959/APB_TESI.pdf?sequence=1

Pié, A. (2011). "Els 'Disability Studies' i el gir hermenèutic de la discapacitat". En: Temps d'Educació, (40), 243-262.

Pié, A. (2014). Por una corporeidad postmoderna. Nuevos tránsitos sociales y educativos para la interdependencia. Madrid: UOC.

Planella, J. (2013). "Pedagogía Social y diversidad funcional: de la rehabilitación al acompañamiento". En: Educatio Siglo XXI, 31(2), 113-128. On line: <http://revistas.um.es/educatio/article/view/187121>

Planella, J. (2006). Subjetividad, disidencia y discapacidad: prácticas de acompañamiento social. Fundación ONCE. On line: <http://sid.usal.es/libros/discapacidad/12652/8-1/subjetividad-disidencia-y-discapacidad-practicas-de-acompanamiento-social.aspx>

Planella, J.; Martínez-Rivera, Ó. (2011). Acció socioeducativa i diversitat funcional. Barcelona: UOC.

Rodríguez-Picavea Matilla, A. (2011). Reflexiones en torno a la figura del asistente personal para la vida independiente y la promoción de la autonomía de las personas con diversidad funcional (discapacidad). On line: <http://riberdis.cedd.net/handle/11181/2814>

Romañach Cabrero, J.; Centeno Ortiz, A. (2007). Fundamentos bioéticos para la 'inDependencia'. In Comunicación presentada en el VIII Congreso Nacional de Bioética. Asociación de Bioética Fundamental y Clínica. Oviedo (p. 18-20). On line: http://www.diversocracia.org/docs/Fundamentos_bioeticos_para_la_inDependencia.pdf

Planella, J. (2013). "Pedagogía Social y diversidad funcional: de la rehabilitación al acompañamiento". Educatio Siglo XXI, 31(2), 113-128. Online: <http://www.uned.es/intervencioninclusion/documentos/Documentos%20interes/JPlanella.pdf>

Planella, J.; Moyano, S.; Pié, A. "Activismo y lucha encarnada por los derechos de las personas con dependencia en España: 1960-2010". En: Revista Intersicios. Revista sociológica de pensamiento crítico. Vol. 6 (2). On line: <http://www.pensamientocritico.org/jorpla1112.pdf>

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Romañach, J.; Lobato, M. (2005). Diversidad funcional, nuevo término para la lucha por la dignidad en la diversidad del ser humano. Disponible en web: http://www.minusval2000.com/relaciones/vidaindependiente/diversidad_funcional.html.

Soto, N.; Vasco, C. "Representaciones sociales y discapacidad". En: Revista Hologramática. Facultad de Ciencias Sociales UNLZ. Año V, Número 8, V1, p. 3-23. <http://www.cienciared.com.ar/ra/doc.php?n=808>

Toboso-Martín, Mario (2013). "De los discursos actuales sobre la discapacidad en España". En: Política y sociedad, vol. 50, núm. 2. Universidad Complutense de Madrid, p. 26. On line: <http://digital.csic.es/handle/10261/59085>

DIVERSITAT FUNCIONAL I TREBALL

Fundació Adecco-Capgemini (2012). Informe: El perfil del trabajador condiscapacidad. http://www.fundacionadecco.es/_data/SalaPrensa/Estudios/pdf/315.pdf

Fundació Grup SIFU (2011). Observatorio Discapacidad y Empresa. http://www.gruposifu.com/integracion-laboral-personas-discapacitadas/publicaciones/observatorio_318_1_ap.html

Fundació Pere Tarrés (2014). Diccionari de Competències Transversals per a la inserció laboral de persones amb especials dificultats. Barcelona: Fundació. Pere Tarrés. Disponible en http://xarxanet.org/sites/default/files/du-diccionari_competencies_insercio_laboral-2014_2.pdf

Gómez, M. et. al. (2006). InerQual-Protocolo de calidad. Calidad en el acompañamiento sociolaboral. Aplicación de una metodología de calidad instrumental. Barcelona: Fundació Pere Tarrés. Disponible en: <http://www2.peretarres.org/inerqual/InerQualcat.pdf>

Instituto Nacional de Empleo (2012). El empleo de las personas con discapacidad. Serie 2008-2012. Tasas de actividad, empleo y paro. Disponible en <http://www.ine.es/jaxi/tabla.do> [17 de setembre de 2014].

Morata, T.; Sesé, A. (2011). "Inserjove. Mejora de la ocupabilidad con jóvenes en riesgo de exclusión". En: J. M. Román, et al. (Ed.) Educación, aprendizaje y desarrollo en una sociedad multicultural (4125-4138). Madrid: Ed. de la Asociación Nacional de Psicología y Educación.

Martínez-Rivera, Ó. (2013). "El treball de les persones amb diversitat funcional en la societat de la informació". En: Pedagogia i Treball Social, 2(2),67-88. Online: http://ojs.udg.edu/index.php/pedagogia_i_treball_social/article/viewArticle/37

ESCOLA INCLUSIVA

Capellas, N. (2014). "Plans individuals per aprendre junts". En: El Diari de l'Educació.

Carbonell, E.; Batllori C.; Muñoz, J.; Saltor, A. (2004). "Inclusió educativa d'alumnat amb greus barreres per a l'aprenentatge i la participació, també en l'ensenyament secundari". En: Suports vol. 8 núm. 2, p. 132-147.

Carbonell, E.; Capella, N.; Creuheras, M.; Escudero, G.; Milian, M. (2007). "Transformació d'un centre d'educació especial en centre proveïdor de recursos per a la inclusió educativa d'alumnat amb greus barreres a l'aprenentatge i participació. Cee ASPASIM, 20 anys d'un procés". En: Àmbits de la Psicopedagogia, núm. 21. p. 37-43.

Carbonell, E. (2012). En profunditat: L'escola inclusiva, una escola per a tothom. Butlletí d'Infància (DGAIA) núm. 54, Conselleria de Benestar Social i Família.

Carbonell, E. (2014). "El paper de les escoles d'educació especial en el camí cap a la inclusió". En: El diari de l'educació, 21.03.2014

Carbonell, E. (2014). "Condicions per a l'èxit de l'escola inclusiva". En: Perspectiva escolar, núm. 374, p.14-19.

Cassandra, M. C; et alt. (2004). "Academic Progress Across inclusive and traditional Settings". En: Mental Retardation, vol. 42, núm. 2 p. 136-144, abril 2004.

Centeno, A. (2012). L'educació inclusiva i la diversitat funcional. <http://www.social.cat/opinio/2700/leducacio-inclusiva-i-la-diversitat-funcional>

DINCAT (2006). Cap a un sistema més inclusiu i respectuós amb la diversitat. Barcelona

European Agency for Development in Special Needs Education. Meijer, C. J. W. (Editor) (2003). Special Education across Europe in 2003: Trends in provision in 18 European Countries. Middelfart. Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

European Agency for Development in Special Needs Education. Meijer, C. J. W. (Editor) (2003). Inclusive education and classroom practices. Midelfart. Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

European Agency for Development in Special Needs Education. Meijer, C. J. W. (Editor) (2007). Lisbon declaration. Midelfart. Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

Gómez, S. C. (2013). Inclusion, vol. 1, p. 1-4.

INCLUDED (2011). <http://www.ub.edu/included-ed/>

ISEI-IVEI (2002). Influencia de la presencia del alumnado con NEE en el rendimiento del alumnado ordinario: Instituto Vasco de Evaluación e Investigación Educativa. Govern Basco.

Jarque, J. M. (2014). "El lent procés cap a l'escola inclusiva". En: Perspectiva escolar, núm. 375 - maig/juny, p. 6-123.

ONU (2007). Convenció per a la defensa dels drets humans de les persones amb discapacitat.

Saura, V. (2012). L'estat de l'escola inclusiva a Catalunya. Treball mono- gràfic.

UNESCO (2008). 48a Conferència Nacional d'Educació. Ginebra.

UNICEF (2013). Estat mundial de la infància: nens i nenes amb discapacitat. Nacions Unides.

SEXUALITAT I GÈNERE

Centeno, A. (2013). Sexualitat i diversitat funcional (yes, we fuck). <http://www.social.cat/opinio/3298/sexualitat-i-diversitat-funcional-yes-we-fuck>

Centeno, A. Desinstitucionalización de las personas con diversidad funcional, una cuestión de derechos humanos. <http://www.derechoshumanosya.org/node/1083>

Clos, C. I Deulofeu (2015). Sensuales. Relatos de sexo y afecto en la discapacidad. Editorial Comanegra.

Felker, A. Ni discapacitados ni enfermos, cuerpos deseantes. <http://www.marcha.org.ar/index.php/elmundo/106-europa/4295-ni-discapacitados-ni-enfermos-cuerpos-deseantes>

FVIyDIVERTAD. Almas con sexo: <https://www.youtube.com/watch?v=FOK9aFDG7IU>

Granja, F. Vivir el sexo. El hombre que aprendió a vibrar. Editorial Lucièrnaga.

Iglesias, M. (2011). "Violencia contra las mujeres con diversidad funcional". En: Pérez i Escobar (coord). Perspectivas de la violencia de género. Madrid: Grupo 5, 185-200.

Pié, A.; Riu, C. (2014). "Violència, dona i diversitat funcional. La vulnerabilitat augmentada". En: Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa, núm. 58.

Romañach, Cabrero, J. (2009). Bioética al otro lado del espejo. Diversitas Ediciones. Disponible en url: <http://www.asoc-ies.org/diversitas/bioetica-tras.html>

Peirano, S. <http://sexualidadespecial.blogspot.com/es/?zx=deced6afcd55afdb>

Bibliografia complementària

- Amor Pan, J.R. (2007) Ética y discapacidad intelectual. Universidad Pontificia Comillas.
- Arnaiz, P. y Guerrero, C. (1999). Discapacidad psíquica: formación y empleo. Málaga: Aljibe.
- Bank Mikkelsen, N. (1975). El principio de Normalización. Siglo Cero, 37, 16-21. Madrid.
- Barton, L. (1999). Discapacidad y sociedad. Madrid: Morata.
- Berruezo Albéniz, R. i Álvarez Urricelqui, M.J. (coords.) (2007) La gestión del empleo de las personas con discapacidad. Universidad Pública de Navarra.
- Canals, G. y Domènech, M. (1990). Projecte Aura. Una experiència d'integració laboral de joves amb la Síndrome de Down. Ediciones Milán. Fundació Catalana de la Síndrome de Down.
- De la Fuente Anuncibay, R. (2007) Hacia la integración laboral de las personas con discapacidad. Un estudio longitudinal. Universidad de Burgos.
- Fernández de Quero, J. (1990). Sexualidad en la vida del minusválido en "Dossier sexualidad", Minusval, 60. Madrid.
- Fierro, A. (1988). La Educación Especial hoy. Siglo Cero, 117, 20-25.
- Fierro, A. (1997). Horizontes y desafíos de la integración educativa. En P. Arnaiz i D. Haro, 10 años de integración en España: análisis de la realidad y perspectivas de futuro (pp. 49-58). Universidad de Murcia.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1, 2S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

- Garanto, J. (1993). Cómo y dónde obtener información sobre la educación especial. *Revista de Educación Especial*, 15, 9-24.
- García Pastor, C. (1992). La investigación sobre la integración: tópicos, aproximaciones y procedimientos. Salamanca: Amarú.
- García Pastor, C. (1993). Una escuela común para niños diferentes: la integración escolar. Barcelona: PPU.
- García Pastor, C. (1997). Más allá de lo especial: la investigación sobre la educación para todos los alumnos. En A. Sánchez y J.A. Torres (coords.), *Educación Especial I*. (pp. 121-143). Madrid: Pirámide.
- Giné, Cl. (1989). *Educació Especial*. Barcelona: Laia.
- Giné, Cl. (1995). Tendencias actuales y futuras en la Educación Especial: nuevos retos para los profesionales. *Aula de Innovación Educativa*, 45, 115-119.
- Giné, Cl. (1997). Trastorns del desenvolupament i necessitats educatives especials. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Govern de les Illes Balears, IBAS, Fundació ONCE, FSC (2000). Estudi de les necessitats de formació i integració laboral de les persones amb discapacitat a les Illes Balears. Madrid: Fundosa Social Consulting.
- Hale, G. (1980). Manual para minusválidos. Guía ilustrada para hacer la vida más fácil e independiente a los impedidos físicos, sus familias y amigos. Madrid: H.Blume Ediciones.
- Hegarty, S. (1990). La educación de niños y jóvenes con discapacidades: principios y prácticas. París: UNESCO.
- Monereo, C. (1998). Instantáneas. Barcelona: Edicions 62.
- OCDE. La disminución y la condición de adulto. *Siglo Cero*, 120, Madrid.
- Ortiz, M.C. (1995). Las personas con necesidades educativas especiales. Evolución histórica del concepto. En M.A. Verdugo (dir.) *Personas con discapacidad* (pp. 37-78), Madrid: Siglo XXI.
- Palliser, M. (coord.) (1998). Atenció a les persones adultes amb discapacitat psíquica. Universitat de Girona.
- Pascual Galmés, A. (2000). Les persones amb minusvalideses a les Illes Balears. Descripció de la realitat social mèdicopsicològica del col·lectiu de les persones amb minusvalideses residents en aquesta comunitat. Universitat de les Illes Balears.
- Pérez de Lara, N. (1998). La capacidad de ser sujeto. Barcelona: Laertes.
- Perrin, B. (1989). Ideas falsas sobre el principio de Normalización. *Siglo Cero*, 21, 44-45.
- Pons, N. et al. (1995). De las necesidades especiales al concepto de diversidad gracias a la formación. *Aula de Innovación Educativa*, 34, 57-61.
- Porras, R. (1998). Una escuela para la integración educativa. Sevilla: Cuadernos de Cooperación Educativa. M.C.E.P.
- Von Tetzchner, S. i Martinsen, H. (1993). Introducción a la enseñanza de signos y al uso de ayudas técnicas para la comunicación. Madrid: Aprendizaje visor.

